Heidi spyr um javnstøðu

Heidi Petersen, løgtingskvinna fyri Tjóðveldisflokkin, fer mikudagin at seta landsstýrismanninum í javnstøðumálum, Hans Paula Strøm fyrispurning um, hvussu gongst við at seta átøk í verk, sum kunnu fáa fleiri kvinnur virknar í føroyskum politikki.

Heidi Petersen vísir á, at hesin spurningur fleiri ferðir hevur verið umrøddur. Eitt nú setti hon sjálv fyrispurning á tingi í vár, og ta ferðina svaraði landsstýrismaðurin, at neyðugt var við miðvísum átøkum innan øll øki, um málið um politiska javnstøðu skal røkkast.

Tí spyr tingkvinnan nú, hvussu langt landsstýrismaðurin erkomin við fyrireikingunum av einum miðvísum átaki fyri at fáa fleiri kvinnur virknar í føroyskum politikki. Um landsstýrismaðurin kann leggja eina ávegis ætlan um hetta arbeiði fyri tingið, og nær landsstýrismaðurin fer at seta fráboðaðu tvørpolitisku nevndina, sum skal arbeiða fyri at fáa fleiri kvinnur á ting og í kommunustýrini kring landið?

-jm

Stjórin í Suðuroyar Sparikassa sagt upp

Mikkjal Sørensen fer úr starvinum á nýggjárinum

UPPSØGN
Áki Bertholdsen
aki@sosialurin.fo

Stjórin í Suðuroyar Sparikassa hevur sagt upp.

Mikkjal Sørensen bað herfyri umsjónarráðið um at verða loystur úr starvi og tað hevur umsjónarráðið tikið til eftirtektar.

Mikkjal Sørensen fer frá 31. desember og hetta til tá, fer umsjónarráðið at brúka til at leita eftir nýggjum stjóra.

Mikkjal Sørensen hevur verið stjóri í Sparikassa í 19 ár. Men longu tá hevði hann nokk so drúgvar royndir úr bankaverðini.

Longu beint eftir lokið realprógv fór hann í læru í Sjóvinnubankanum sum tá var og har var hann til í 1985, tá ið hann tók við stjórastarvinum í Suðuroyar Sparikassa.

Hann hevur sostatt verið stjóri í 19 ár.

Og tað heldur hann er nóg mikið.

Mikkjal Sørensen sigur í stuttari viðmerking, at tað hevur gingið væl hjá Suðuroyar Sparikassa hesi árini og tað stendur eisini væl til, nú hann leggur frá sær.

Einasta orsøkin til, at eg nú leggi frá mær, er, at eg vil sleppa at royna okkurt annað eftir 31 ár í banka- og Sparikassavinnuni og 19 árum sum stjóri í Suðuroyar Sparikassa, sigur hann.

Hann leggur tó afturat, at enn veit hann ikki, hvat hann fer at takast við.

Stjórin í Sparikassanum seinastu 19 árini, Mikkjal Sørensen, hevur sagt upp. Hann vil sleppa at royna okkurt annað, sigur hann

Vit fara ikki at lata okkum kúga

Snildur taktikkur frá arbeiðsgevarunum fer ikki at virka, sigur Gunnleivur Dalsgarð í Starvsmannafelagnum

TRÝPARTASAMRÁÐINGAR
Áki Bertholdsen
aki@sosialurin.fo

– Tað verður ikki Føroya Arbeiðsgevarafelag, sum kemur at seta dagsskránna fyri arbeiðsmarknaðarpolitikkinum í Føroyum, so teir kunnu akkurát tað sama spara sær ómakin, sigur Gunnleivur Dalsgarð

– Vit fara ikki at lata okkum kúga. So eg vóni, at ætlanin verður slept, longu áðrenn hon er sett í verk.

Gunnleivur Dalsgarð ávarar bæði politikarar og arbeiðsgevarar ímóti at leggja Starvsmannafelagið undir trýst.

Hann er rættiliga á varðhaldið, nú arbeiðsgevarar hava kallað arbeiðarafeløgini til nýggjan fund um trýpartasamráðingar við landsstýrið um kostnaðarstøðið í Føroyum.

Hann heldur hetta er taktikkur fyri at fáa Starvsmannafelagið niður við nakkanum.

Tað var Havnar Arbeiðsmannafelag, sum skeyt upp at arbeiðsgevarar og fakfeløg fóru undir samráðingar við landsstýrið um at halda kostnaðarstøðinum í samfelagnum niðri fyri at bøta um kappingarførið.

Tað skuldi gerast við, at fakfeløgini bjóðaðu sær til at halda aftur í lønarkrøvum, men afturfyri skuldi landsstýrið binda seg til at lækka skattir og avgjøld.

Í gjár skuldi høvdu arbeiðsgevarar kallað arbeiðarafeløgini til fundar at tosa meir um hesar trýpartasamráðingarnar.

Bárður Nielsen, landsstýrismaður í fíggjarmálum sigur, at skal talan vera um samráðingar avhesum slagi, má ið øll fakfeløgini verða við.

Men Starvsmannafelagið hevur greitt boðað frá, at tað vil ikki vera við í slíkum trýpartasamráðingum

Á heimasíðuni hjá Vinnuhúsinum í gjár, segði formaðurin í arbeiðsgevarafelagnum, at hann er samdur í, at øllfakfeløgini mugu vera við.

Hann vísur á, at tað allmenna kann fara til borgaran eftir pengunum, meðan útflutningsvinnan missir kappingarførið mótvegis útheiminum.

– At lønarlagið hjá tí almenna hækkar, vil hækka um kostnaðarstøðið í Føroyum, og harvið óbeinleiðis minka um tøka pengingin hjá arbeiðarum.

Hann sigur, at tað nyttar heldur ikki, at tey privatu fakfeløgini vísa afturhald, meðan tey almennu fakfeløgini fáa framhaldandi lønarhækking.

Tey alment løntu hava frammanundan væl betri sømdir í sáttmálum enn starvsfólk á tí privata arbeiðsmarknaðinum.

– Tí er neyðugt at allir partar á arbeiðsmarknaðinum eru við til at ganga nýggjar leiðir, sigur Johan Páll Joensen, formaður í Arbeiðsgevarafelagnum.

Snildur taktikkur

Formaðurin í Starvsmannafelagnum kennir hesi orðini frá arbeiðsgevaraformanninum sum eina hóttan.

– Eg tulki hetta sum tað, at nú royna hjá arbeiðsgevararnir fyrst at fáa arbeiðarafeløgini "upp á pláss".

– Tá ið tað er hent, ætla arbeiðsgevararnir at fara eftir politikarunum fyri at fáa teir at leggja trýst á Starvsmannafelagið og hini feløgini á almenna arbeiðsmarknaðinum, fyri at fáa tey at ganga undir somu treytir um lønarafturhald fyri skattalættar.

– Tað sær út til, at arbeiðsgevararnir hava lagt eina ætlan um at fáa arbeiðarafeløgini við uppá ætlanina um trýpartasamráðingar. Tá ið tað er hent, skulu politikararnir "bankast" upp á pláss aftaná til at leggja almennu fakfeløgini undir trýst.

Men Gunnleivur Dalsgarð ávarar staðiliga ímóti hesi ætlan.

– Hetta er taktikkur frá arbeiðsgevarunum. Men eg vóni ikki, at politikarar lata seg lokka til at royna at leggja trýst á Starvsmannafelagið til at góðtaka lønarafturhald fyri skattalættar, sigur hann.

– Eg vóni, at politikararnir hava rygg til at standa ímóti hesi ætlanini og ikki lata seg taka av fótum.

– Starvsmannafelagið fer nevniliga aldrin at lata seg kroysta av slíkum og verður róð framundir nakað tílíkt, kann tað bert føra til órógv, sigur Gunnleivur Dalsgarð. Hann sigur, at tað er framvegis tann greiða støðan hjá Starvsmannafelagnum, at skattapolitikkur og lønarpolitikkur eru heilt hvør sítt mál, sum als ikki skulu blandast saman.

– Tað er ikki Føroya Arbeiðsgevarafelag, sum kemur at seta dagsskránna fyri arbeiðsmarknaðarpolitikkinum í Føroyum, so teir kunnu akkurát tað sama spara sær ómakin, sigur Gunnleivur Dalsgarð.

Hann vísir eisini á, at Bárður Nielsen hevur áður alment boðað frá, at hann helt ikki, at trýpartasamráðingar var rætti vegurin at ganga.

Borgarstjórar veljast beinleiðis

Stendur tað til varaborgarstjóran í Havn, Heðin Mortensen, skulu føroyingar velja borgarstjórarnar á beinleiðis vali. Tað er í ov stóran mun tilvildin, ið ger av, hvør fær borgarstjórasessin í teimum ymisku kommununum, og ikki fólksins vilji, heldur hann

BÝRÁÐSVAL
Páll Holm Johannesen
pall@sosialurin.fo

–Valið til býráð og borgarstjóra skulu vera sama dag. Borgarin skal bert seta tveir krossar, heldur enn ein. Annar krossurin skal til valevnini til býráðið og hin til tey evni, ið bjóða seg fram til borgarstjórasessin, sigur býráðslimurin í Havn

Mynd Jens Kristian Vang

– Tað er í alt ov stóran mun tilvildin, sum ræður, tá avgerðin um hvør røkja borgarstjórasessin í teimum ymisku kommununum skal takast. Eg vil tí mæla til, at vit gera valið av borgarstjóra til eitt beinleiðis val.

Royndi býráðslimurin og varaborgarstjórin í Havn, Heðin Mortensen, vil fáa eitt kjak í lag, hvussu vit skulu skipa býráðsvalini í framtíðini. Stendur tað til 58 ára gamla Heðin Mortensen skulu føroyingar í framtíðini seta ein kross við valevnini til býráðið og ein kross við valevnini til borgarstjórasessin.

– Valið til býráð og borgarstjóra skulu vera sama dag. Borgarin skal bert seta tveir krossar, heldur enn ein. Annar krossurin skal til valevnini til býráðið og hin til tey evni, ið bjóða seg fram til borgarstjórasessin, sigur býráðslimurin í Havn.

Lógarbroyting

Skulu ætlanirnar hjá varaborgarstjóranum í Tórshavnar kommunu gerast veruleiki er neyðugt við eini lógarbroyting í vallógini. Hesum stúrir Heðin Mortensen kortini ikki fyri.

– Seinast vallógin varð viðgjørd á løgtinginum, varð borgarstjórasessurin nógv umrøddur. Eg trúgvi tí, at tað ber til at finna eina semju á løgtingi um hesa lógarbroyting, metir royndi býráðspolitikarin.

Fólksins vilji

– Eftir býráðval er altíð kríggj um at koma í samgongu og at ogna sær borgarstjórasessin. Søgan sigur okkum, at tað er rein tilvild, hvør endar við borgarstjórasessinum. Verður borgarstjórasessurin gjørdur til beinleiðis val, fær fólkið tann persón, tey ynskja í borgarstjórasessin, og tað má verða betur enn at tilvildin skal ráða, heldur Heðin Mortensen

Hann nevnir býráðsvalið í 1997 sum dømi. Floksfelagin hjá Heðini og borgarstjórin í Havn í tíðarskeiðnum 1993-97, Lisbeth L. Petersen, gjørdist við 1000 persónligum atkvøðum stóri sigursharrin á valinum í 1997 við 1000, men kortini háttaði samgongutelvingin seg so, at hon endaði úti í andstøðu kuldanum.

– Í hesum føri var greiður meiriluti fyri, at Lisbeth skuldi halda fram, men kortini endaði hon uttanfyri. Býráðsval er í nógv størri mun persónligt enn politisk, og tí eigur fólkið at siga greitt, hvønn persón, tey ynskja, skal standa á odda fyri kommununi, vísir Heðin Mortensen á.

Spurdur um hann heldur at allar kommunur í Føroyum áttu havt beinleiðis val av borgarstjóra, svarar Heðin, at hesin leistur er helst best egnaður til størru kommunurnar í landinum.

Umsitingarleiðari

Heðin Mortensen heldur, at fremsta uppgávan hjá einum borgarstjóra er at vera ein sonevndur umsitingarleiðari hjá kommunini.

– Uppgávan hjá borgarstjóranum er at røkja øll áhugamál í kommununi. Meðan flestu býráðslimir hava eitt borgarligt starv við síðurnar av, er borgarstjórin fast knýttur at býráðnum. Borgarstjórin er tí ikki beinleiðis politikari, men heldur ein leiðari av eini umsiting, sigur Heðin Mortensen

Føroyingar kunnu vinna

Tann 17. september verður greitt, hvør fær natúr- og umhvørvisheiðurslønina frá Norðurlandaráðnum. Hetta boðaði Norðurlandaráðið frá í tíðindaskrivi í gjár. Á fundi í Reykjavík um góðan hálvan mánað almannakunngerð Norðurlandaráðið, hvør fær tær 350.000 krónurnar, sum fylgja við heiðurslønini.

Nýggju kandidatar eru at velja í, harímillum P/F OSR Faroes. Nevndin, sum avger hvør fær prísin, telir 13 limir. Tveir limir eru úr hvørjum norðurlandi, meðan tey trý sjálvstýrandi økini hava hvør sín lim.

Til ber at lesa meir á http://www.norden.org/nr/pris/sk/index.asp.

Sjónvarp Føroya vísir alt

Leygardagin tann 4. september tekur føroyska landsliðið móti sveisiska landsliðnum. Sjónvarp Føroya fer at senda beinleiðis frá tí dystinum klokkan 18:20 leygardagin. Nakrar dagar seinni, mikudagin tann 8. september, koma fronsku heimsstjørnurnar til Føroya. Tann dysturin verður floytaður í gongd klokkan 17:00, og Sjónvarp Føroya byrjar at varpa myndir klokkan 16:30.

-hkm

Øðrvísi siðvenja

Samfelagsfrøðingurin, Bogi Eliasen, sær ávísar veikleikar í ætlanini hjá Heðini Mortensen við beinleiðis vali av borgarstjórum

BÝRÁÐSVAL
Páll Holm Johannesen
pall@sosialurin.fo

Samfelagsfrøðingurin, Bogi Eliasen, sigur, at verður politiskur meiriluti fyri at broyta valskipanina, so føroyingar í framtíðini skulu velja borgarstjórarnar beinleiðis á kommunuvalinum, verður talan um eitt nýbrot.

– Skipanin við beinleiðis vali hoyrir londum við forsetaskipanum til. Vit norðurlendingar hava siðvenju fyri hava eina sonevnda fleirflokkaskipan við lutfalsvali, har politisku flokkarnar finna saman í samgongur, og sjálvir avráða, hvør skal standa á odda fyri eini kommunu ella eini stjórn. Skal valið av borgarstjóra gerast eitt beinleiðis val er hetta eitt brot við siðvenjuna í Norðurlondum, sigur Bogi Eliasen.

Møguligt órógv

Samfelagsfrøðingurin hevur ikki áður hugsa um møguleikan, ið Heðin Mortensen skýtir upp við beinleiðis vali, men heldur kortini gleðiligt at fáa eitt kjak í lag um valskipanin. Hann sær kortini veikleikar í ætlanini hjá Heðini Mortensen.

– Eg kann bert ímynda mær, at valevnini til borgarstjóra eru fremsta valevnið hjá teimum ymisku flokkunum. Ein trupulleiki er, at valevnini til borgarstjóra kunnu ikki bæði stilla upp til býráðið og borgarstjórasessin. Gerst tú ov stuttur til borgarstjórasessin endar tú harvið fullkomiliga uttanfyri, vísir Bogi Eliasen á.

Bogi Eliasen heldur eisini, at tað kann skjótt elva til órógv um politiska samgongutelvingin háttar seg so, at flokkurin hjá borgarstjóranum endar í minniluta.

– Við skipanini hjá Heðini ber kann flokkurin, ið borgarstjórin umboðar, enda í minniluta. Borgarstjórin kann tí koma í ta støðu, at hann stendur á odda fyri einum meiriluta, sum hansara flokkur ikki er partur av. Tá er skjótt at ímynda sær, at arbeiðsfriðurin ikki verður hin besti, sigur Bogi Eliasen